

EXPUNERE DE MOTIVE

În contextul negocierilor pentru aderarea României la Uniunea Europeană, transpunerea *acquis*-ului comunitar privind politica monetară și a cursului de schimb din cadrul Capitolului 11 – *Uniunea Economică și Monetară*, implică alinierea Statutului Băncii Naționale a României la prevederile acestuia.

Guvernul României, și implicit Banca Națională a României, s-au angajat prin Documentul de Poziție la Capitolul 11 – *Uniunea Economică și Monetară* ca, până cel târziu la data de 31 decembrie 2004, să modifice Legea nr.101/1998 privind Statutul Băncii Naționale a României (BNR), în vederea armonizării sale cu prevederile Tratatului privind înființarea Comunității Europene, Protocolului privind Statutul Sistemului European al Băncilor Centrale și al Băncii Centrale Europene, precum și cu prevederile celorlalte reglementări comunitare privind activitatea băncilor centrale din statele membre ale Uniunii Europene. Calendarul de modificare a Legii nr.101/1998, aprobat prin Documentul de Informații Suplimentare aferent Capitolului 11, a fost întocmit având în vedere adoptarea de către Parlament a Proiectului de modificare a Legii nr.101/1998 în sesiunea februarie – iunie 2004. Toate modificările aduse Legii nr.101/1998 privind Statutul BNR au fost agreate în cadrul consultărilor care au avut loc în procesul de negociere la Capitolul 11.

De asemenea, la elaborarea proiectului de lege prezentat alături s-a urmărit și respectarea angajamentelor asumate prin documentele de negociere la alte capitole aferente domeniului bancar (de exemplu, la Capitolul 4, *acquis*-ul comunitar aferent sistemelor de plăți), precum și armonizarea cu prevederile Legii nr.58/1998 privind activitatea bancară, cu modificările și completările ulterioare, cu prevederile Codului Fiscal, precum și cu alte acte legislative naționale.

În conformitate cu etapele și termenele prevăzute în calendarul de modificare a Legii nr.101/1998 inclus în Documentul de Informații Suplimentare aferent Capitolului 11, proiectul de modificare a Legii nr.101/1998 privind Statutul Băncii Naționale a României a fost elaborat de Grupul comun de lucru MFP (leader de proiect) – BNR (consultanță tehnică) și a fost transmis pentru analiză Comisiei Europene și Băncii Centrale Europene. Observațiile și recomandările celor două instituții europene au fost avute în vedere la elaborarea formei finale a proiectului, pe care o supunem spre aprobare.

Principalele modificări și completări aduse Legii nr. 101/1998 privind Statutul BNR au urmărit:

a) statuarea unicității obiectivului fundamental și întărirea independenței funcționale a băncii centrale, prin:

- definirea clară a obiectivului fundamental al Băncii Naționale a României ca fiind asigurarea și menținerea stabilității prețurilor;
- stipularea faptului că sprijinirea de către BNR a politicii economice generale a statului se face fără prejudicierea obiectivului său fundamental;

- stipularea urmăririi menținerii rezervelor internaționale la un nivel adecvat tranzacțiilor externe ale României ca atribuție exclusivă a Băncii Naționale a României.

b) consolidarea independenței instituționale a băncii centrale, atât prin definirea statutului Băncii Naționale a României ca instituție publică independentă, cât și prin menționarea independenței sale față de autoritățile publice sau față de orice altă instituție sau autoritate în îndeplinirea atribuțiilor ce îi revin prin Statut.

c) asigurarea independenței personale a băncii centrale, prin următoarele prevederi:

- aplicarea mandatului de șase ani pentru toți membrii Consiliului de Administrație al BNR, inclusiv pentru cei numiți în locurile rămase vacante ca urmare a descompletării Consiliului de Administrație;
- stipularea posibilității revocării din funcție a unui membru al Consiliului de Administrație doar dacă acesta încetează să îndeplinească condițiile necesare pentru exercitarea atribuțiilor sale sau dacă se face vinovat de abateri grave;
- introducerea posibilității atacării în justiție a hotărârii de revocare din funcție a membrilor Consiliului de Administrație al Băncii Naționale a României;
- extinderea prevederilor legate de conflictul de interese asupra tuturor membrilor Consiliului de Administrație și ai conducerii executive a BNR, precum și trimiterea la regimul incompatibilităților și conflictelor de interese prevăzute de lege;
- extinderea obligațiilor de confidențialitate ale membrilor Consiliului de Administrație și ale angajaților BNR și după încetarea activității lor în cadrul băncii.

d) interzicerea oricărei posibilități de finanțare directă de către banca centrală a instituțiilor publice și eliminarea accesului privilegiat al instituțiilor publice la resursele instituțiilor financiare, prin:

- interzicerea achiziționării de pe piața primară de către Banca Națională a României a creanțelor asupra statului, autorităților publice centrale și locale, regiilor autonome, societăților naționale, companiilor naționale și altor societăți cu capital majoritar de stat;
- interzicerea creditării pe descoperit de cont sau a oricărui alt tip de creditare de către Banca Națională a României a statului, autorităților publice centrale și locale, regiilor autonome, societăților naționale, companiilor naționale și a altor societăți cu capital majoritar de stat;
- eliminarea posibilității acordării de împrumuturi de către BNR, pe bază de convenții încheiate cu Ministerul Finanțelor Publice, pentru acoperirea decalajului temporar dintre încasările și plățile din contul curent general al Trezoreriei statului;
- limitarea la piața secundară a cumpărărilor, vânzărilor și efectuării altor tranzacții având ca obiect bunurile de tezaur și obligațiunile;
- eliminarea oricărei referiri la posibilitatea utilizării transferurilor de titluri de stat în cadrul sistemului de acoperire a pierderilor din bilanț.

Având în vedere faptul că în momentul aderării la Uniunea Europeană, conform Documentului de Poziție la Capitolul 11 – *Uniunea Economică și Monetară*, România va fi considerată țară cu derogare de la adoptarea monedei unice, proiectul de lege alăturat include și două categorii de prevederi cu caracter tranzitoriu, astfel:

I. Prevederi care intră în vigoare începând cu data aderării României la Uniunea Europeană, referitoare la:

- condițiile de realizare a schimburilor de informații dintre BNR și diverse entități;
- extinderea interdicției de a efectua operațiuni pe piața monetară primară, și respectiv a interdicției de a efectua operațiuni de creditare pe descoperit de cont sau orice alt tip de creditare asupra organismelor guvernate de legea publică și companiilor publice din Statele Membre ale Uniunii Europene;
- participarea BNR la aranjamente de compensare, depozitare, decontare și plată sau la alte contracte având acest scop, încheiate cu un anumit tip de instituții.

II. Prevederi care intră în vigoare începând cu data aderării României la Eurosistem, referitoare la:

- participarea BNR la organizații internaționale cu caracter financiar, bancar, monetar sau de plăți;
- extinderea sferei de cuprindere a activelor eligibile pentru garantarea creditelor acordate de Banca Națională a României;
- lărgirea sferei de cuprindere a entităților cărora BNR le poate furniza lichidități în anumite condiții;
- regimul conflictului de interese aplicabil membrilor Consiliului de Administrație al Băncii Naționale a României implicați în exercitarea atribuțiilor legate de Sistemul European al Băncilor Centrale.

Față de cele prezentate, a fost elaborat proiectul de Lege privind statutul Băncii Naționale a României, pe care îl supunem Parlamentului spre adoptare, cu procedura de urgență prevăzută de art.76 alin.(3) din Constituția României, republicată.

PRIM MINISTRU
ADRIAN NĂSTASE